

Sygn. akt VIII U 1705/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2014 r. w Gliwicach

sprawy J. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 10 czerwca 2013 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sygn. akt VIII U 1705/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 czerwca 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury z powodu nieudokumentowania wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, z uwagi na brak świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a zeznania świadków nie są wystarczającym dowodem. Wskazał nadto, iż niemożliwym jest wykreślenie z rejestru członków OFE na wniosek ubezpieczonego, z uwagi na nienabycie prawa do emerytury.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej uchylecia, przyznania spornego świadczenia oraz wnioskował o przeprowadzenie dowodu z zeznań podanych świadków. W uzasadnieniu wskazał, iż świadectwa pracy nie określają faktycznie wykonywanej przez niego pracy, tj. prowadzenie pojazdów przekraczających 3,5 tony zaliczonej do wykazu A, dział VIII, pkt 2, na dowód czego przedstawił zeznania świadków sporządzone w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Podniósł nadto, iż spełnione zostały pozostałe wymagane przepisami warunki do

uzyskania prawa od emerytury, a w kwestii niewykreślenia z OFE powołał się na reformę systemu ubezpieczeń społecznych (która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2013r.) i wyrok SN z dnia 22.02.2011r., II UK 294/10.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. K. urodził się (...) W dniu 8 maja 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Zaskarżoną decyzją (...) Oddział w Z. z dnia 10 czerwca 2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Organ rentowy uznał ubezpieczonemu za udowodnione okresy stażu łącznie w wysokości 29 lat, 6 miesięcy, 23 dni. Do wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych nie uznał żadnego wskazanego przez J. K. zatrudnienia, tj:

1. od 5 stycznia 1977r. do 28 lutego 1989r. w Fabryce (...) S.A. w Z. – na stanowisku mechanika-kierowcy
2. od 17 listopada 1989r. do 2 marca 1991r. w Przedsiębiorstwie (...) – na stanowisku kierowcy
3. od 4 marca 1991r. do 31 maja 1993r. w (...) S.A.- Zakład (...) w G. – na stanowisku kierowcy

wskazując, iż ze świadectw pracy nie wynika, że w ww. zakładach pracy J. K. zatrudniony był w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił, iż od 5 stycznia 1977r. do 28 lutego 1989r. J. K. zatrudniony był w Fabryce (...) S.A. w Z. na stanowisku mechanika-kierowcy i faktycznie wykonywał wskazaną pracę. Z zeznań świadków i ubezpieczonego wynika, iż zajmował się on przewozami osób-pracowników fabryki, przewozami turystycznymi (wycieczki, wczasy, kolonie), naprawą w warsztacie samochodów, którymi kierował. Pracę wykonywał w systemie 3-zmianowym, na trasie T.-Z.-B.. Przejazdy zajmowały mu ok. 1,5 – 2 h na jeden kurs, autobusami o liczbie miejsc ok. 40. W spółce było tylko jedno stanowisko samodzielnego mechanika, stąd, kierowcy autobusów dokonywali napraw 10-letnich już pojazdów samodzielnie. Naprawy te dotyczyły wymiany opon, zużytych drobnych części samochodu, czy poduszek powietrznych. W zależności od stanu pojazdu napraw tych mogło być kilka w miesiącu, wykonywanych w czasie ok. 2 h, również w kanale. Ponadto, ubezpieczony będąc doświadczonym mechanikiem z wykształcenia często służył radą i pomagał w naprawach współpracownikom mniej doświadczonym. Z zeznań świadków wynika, iż ubezpieczony w czasie między kursami, przewoził samochodem ciężarowym typu S. (pow. 3,5 t.), elementy stalowe do kooperatorów lub do T.. Zdarzało się to jednak rzadko, co wynika z zeznań świadka E. S., który nie przypominał sobie by ubezpieczony jeździł samochodami ciężarowymi.

Dalej Sąd ustalił, iż w kolejnych wskazanych okresach tj. od 17 listopada 1989r. do 2 marca 1991r. oraz od 4 marca 1991r. do 31 maja 1993r. ubezpieczony pracował odpowiednio w Przedsiębiorstwie (...) i w (...) S.A.- Zakładzie (...) w G. – na stanowisku kierowcy pojazdów ciężarowych pow. 3,5 t. Obydwa wskazane zakłady zajmowały się transportem materiałów budowlanych i innych, z tym, że (...) S.A. specjalizował się w spedycji po całej Europie Zachodniej, a (...) w przewozach głównie krajowych, czasem również do Niemiec. W obydwóch wskazanych miejscach pracy, ubezpieczony prowadził pojazdy o łącznej masie wraz z załadunkiem 40 t. Czas pracy kierowcy nie był czasem normowanym, wynosił ok. 10-14 h dziennie, nawet przez siedem dni w tygodniu. W obydwu zakładach wykonywał on wyłącznie pracę kierowcy, gdyż w przedsiębiorstwie (...) napraw dokonywali mechanicy samochodowi, a w (...) S.A. samochody ciężarowe były nowe, nie wymagały więc szczególnych napraw.

Ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych za wymienione powyżej okresy, albowiem jak argumentował on sam i przesłuchiwani świadkowie, w tamtych czasach nie istniała konieczność wystawiania takich dokumentów.

Sąd ustalił nadto, że ubezpieczony osiągnął wiek 60 lat oraz na dzień 1 stycznia 1999r. posiadał ponad 29 lat, 6 miesięcy i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Ustalono, że skarżący przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Sąd dalej ustalił, iż ubezpieczony pozostaje obecnie w stosunku pracy z (...) sp. z o.o. w G..

Powyższe okoliczności Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, świadectw pracy (k. 6, 17, 22), zeznań świadków - G. G., J. M., M. N., E. S. (S.), J. W. (1) (nagranie rozprawy z dnia 29 listopada 2013r. k. 60-63), zeznania świadka B. S. i przesłuchania odwołującego J. K. (nagranie rozprawy z dnia 7 lutego 2014r. k. 67- 69).

Sąd Okręgowy, dał wiarę zeznaniom świadków w części dotyczącej rodzaju i charakteru pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) i w (...) S.A.- Zakładzie (...) w G., w szczególności w zakresie czasu pracy i rodzaju obsługiwanych pojazdów. Świadczyli, tj. M. N., J. M. i B. S., będący współpracownikami ubezpieczonego w ww. zakładach, byli zatrudnieni w tym samym charakterze co J. K., nadto ich zeznania są spójne i pokrywają się z wyjaśnieniami ubezpieczonego.

Co do pracy ubezpieczonego w Fabryce (...) S.A. w Z. Sąd uznał, iż dowód z zeznań przesłuchanych na tę okoliczność świadków, potwierdza jedynie w ogólności rodzaj i warunki wykonywanej pracy, nie wskazując na jej stałość i pełnowymiarowość czasu pracy, w którym to zakresie Sąd na wskazanych zeznaniach się nie oparł. W ocenie Sądu, świadkowie E. S. i J. W. (2), z uwagi na wykonywaną przez nich pracę poza terenem zakładu, posiadali niepełną wiedzę i rozeznanie co do rzeczywistych warunków i charakteru pracy ubezpieczonego. Wskazują na to zeznania świadka E. S., który wyjaśnił, iż jego praca- kierowcy samochodu ciężarowego nie jest tożsamą z pracą J. K..

Natomiast za niespójne, w ocenie Sądu, uznać należy zeznania ubezpieczonego, który początkowo twierdził, iż pracę kierowcy autobusu pow. 15 osób, w (...) S.A. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, natomiast w odpowiedzi na pytanie pełnomocnika organu rentowego wyjaśnił, iż praca ta zajmowała mu ok. 6 h. W pozostałym czasie pracy, wyjaśnił, iż wykonywał prace mechaniczne przy tym pojeździe w kanale naprawczym w warsztacie, obsługiwał wycieczki i wczasy lub rozwoził samochodem ciężarowym materiały stalowe.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 153, poz.1227 ze zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. nr 8, poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat
2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Należy również podkreślić, iż na mocy art. 1 ustawy z dnia 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 6 czerwca 2012r.) od 1 stycznia 2013r. została zmieniona treść cytowanego art. 184 ust. 2. Od tej daty warunek rozwiązania stosunku pracy nie jest już wymagany.

Stąd też pozostawanie w stosunku pracy J. K., nie stanowiło przeszkody do rozpoznania wniosku o emeryturę.

Kwestia posiadania przez ubezpieczonego ponad 25-letniego okresu składowego i nieskładowego oraz ukończenie 60 lat nie były sporne. Nie było także sporne, iż odwołujący jest członkiem OFE oraz złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył do takiej pracy okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Fabryce (...) S.A. w Z., w Przedsiębiorstwie (...) oraz w (...) S.A. - Zakładzie (...) w G..

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczony nie legitymuje się 15-letnim okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Jako pracy w warunkach szczególnych Sąd nie uznał ubezpieczonemu okresu pracy w Fabryce (...) S.A. w Z. od 5 stycznia 1977r. do 28 lutego 1989r. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że odwołujący we wskazanym okresie wykonywał prace wskazaną w wykazie A, w dziale VIII, w pkt 2 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r., tj. pracę kierowcy autobusu o liczbie miejsc powyżej 15, jednak nie była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Realizacja zleconych kursów, jak wyjaśnił odwołujący, zajmowała mu ok. 6 godzin. Przez resztę czasu natomiast, zgodnie z tym co ubezpieczony i świadkowie podnosili, zdarzać się miało, że wykonywał zlecone przewozy materiałów stalowych samochodami ciężarowymi, kursy turystycznie dla pracodawcy i biura turystycznego, oraz dokonywał napraw autobusu, również w kanałach. Nie przedstawił jednak dowodów potwierdzających jak często zdarzały się wskazane inne kursy, jak często i ile godzin trwały naprawy pojazdu, a w szczególności nie wykazał, by te czynności systematycznie i codziennie wykonywał w czasie między przewozami pracowniczymi. W tym miejscu słusznym wydaje się powołanie na orzecznictwo, zgodnie z którym praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r. III UK 92/11). Nie jest dopuszczalne

uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 czerwca 2013 r. III AUa 1273/12).

W niniejszej sprawie nie sposób uznać, iż ubezpieczony był kierowcą autobusu (...) h dziennie, z uwagi na małą liczbę kursów, zajmujących do $\frac{3}{4}$ czasu pracy oraz wykonywanie w pozostałym czasie między kursami bądź to pracy na innych stanowiskach, bądź oczekiwanie w tym czasie na polecenia pracodawcy.

Podkreślenia wymaga także fakt, że dla ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach nie wystarczają same zeznania świadków. Powinny one bowiem znajdować swoje poparcie w znajdujących się w sprawie dokumentach (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2013 r. III AUa 1632/12; por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 22 maja 2013r. III AUa 952/12).

Ponadto, z zeznań świadków wynika, że w czasie wolnym między kursami ubezpieczony służył pomocą lub radą mniej doświadczonym współpracownikom. Wobec powyższego, w ocenie Sądu, nie można tego okresu pracy uznać ubezpieczonemu za uzasadniający przyznanie mu prawa do spornego świadczenia.

Natomiast zdaniem Sądu, za pracę wykonywaną w warunkach szczególnych Sąd uznać należy następujące okresy pracy:

1. od 17 listopada 1989r. do 2 marca 1991r. w Przedsiębiorstwie (...)

2. od 4 marca 1991r. do 31 maja 1993r. w (...) S.A.- Zakład (...) w G.

– na stanowisku kierowcy pojazdów ciężarowych pow. 3,5 t.

Jak wykazało przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe, ubezpieczony w okresie pracy w ww. zakładach wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale VIII pkt 2 załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) tj. pracę kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na tym stanowisku.

Należy podkreślić, że okres zatrudnienia może być zaliczony do pracy w warunkach szczególnych, gdy pracownik faktycznie wykonywał prace objęte wykazem prac uprawniających do wcześniejszej emerytury, pomimo że stanowisko jakie mu formalnie przypisano nie jest wymienione w wykazie. Wymieniony wyżej wykaz A nie określa bowiem stanowisk pracy, ale definiuje rodzaje prac, które są uważane za wykonywane w szczególnych warunkach. Decydujące znaczenie dla zakwalifikowania pracy jako realizowanej w szczególnych warunkach ma nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale rodzaj, charakter i warunki pracy.

Bez znaczenia pozostaje także fakt, że byli pracodawcy odwołującego nie potwierdzili mu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Fakt wykonywania takiej pracy został wykazany w postępowaniu sądowym za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem nie obowiązują bowiem ograniczenia dowodowe, jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia - w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283).

Reasumując, do okresów pracy uzasadniających prawo J. K. do spornego świadczenia, Sąd nie uznał pracy ubezpieczonego w (...) S.A. w Z. z uwagi na brak realizacji przesłanki wykonywania pracy stale i pełnym wymiarze

czasu pracy. Natomiast uznane przez Sąd okresy pracy w warunkach szczególnych, obejmujące prace ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) (...) C. oraz w (...) S.A. (...) w G. nie wyczerpują 15-letniego wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych. Dlatego też Sąd stwierdził, że prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie przysługuje ubezpieczonemu J. K..

Wobec braku podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji i odwołanie oddalił.

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Zarządzenie:

1. uzasadnienie odnotować,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ubezpieczonego
3. kalendarz 14 dni lub z wpływem.

G., dnia SSO Patrycja Bogacińska-Piątek